

HÍVOM A CSALÁDOKAT

Októberi levél

Kedves családjaink!

Kedves házas- és családcsoportok a plébániákon, egyesületekben, mozgalmakban és mindenütt!

Október nekünk magyaroknak a forradalmak és a megtorlások hónapja (okt. 6. és okt. 23.) Most szabadok vagyunk, de tudunk-e élni szabadságunkkal? Tegyük vizsgálat tárgyává azt, hogy milyen helyet foglal el mindennapi életünkben a rádió, a televízió, a sajtó. Alakítsuk úgy a napi időbeosztást, hogy az értékes műsorok, programok, olvasnivalók a család minden tagjához eljuthassanak, az értéktelenek pedig ne fejthessék ki romboló hatásukat. Törekedjünk arra, hogy a család minden tagja tudja megkülönböztetni a jót a rossztól, a nemeset a közönségestől, az értékest a hitványtól.

A magyar történelem októberben esedékes évfordulóinak megítélése, a róluk való megemlékezés hangneme az idők folyamán sokat változott. A „hivatalos” álláspont szerint hol a dicsőítés, hol pedig az elítélés volt helyénvaló, a sok irányított hírközlő eszköz, a média pedig utasításokat követett, s az igazságot se nem kereste, se nem ismertette. Szabadság híján erre nem is volt mód. 1848 és 1956 szabadságharcát leverték, a megtorlás a kivívni szándékozott szabadság elvesztésével járt, az 1989-ben ajándékba kapott szabadsággal meg nem mindig sáfarkodunk jól. Így pl. a szabadságharcok értékeléséből manapság további viszályok keletkeznek, a nem egyértelmű vélekedés, a nézeteltérés egymással szembefordíthatja a családtagokat, barátokat, rokonokat, ez pedig hozzájárulhat a társadalom további széteséséhez, atomizálódásához. Pedig ma már szabadok lehetnénk, senki nem kényszerítheti ránk véleményét, senkit sem lehet ilyen vagy olyan véleménye miatt elítélni, vagy hátrányos helyzetbe hozni. Törekednünk kell az igazság, és természetesen nem csak az októberi évfordulókra és a történelmi eseményekre vonatkozó igazság megismerésére, múltunk, történelmünk elfogultság nélküli értékelésére. Mai szabadságunk erre lehetőséget ad, éljünk tehát vele!

Gyakran összetévesztik a személyes szabadságot és a szabadságjogok adta lehetőségeket. Pedig a legkeményebb diktatúra alatt is voltak, akik szabadon éltek. Számunkra „a reménynek nagy jele lett a keresztény hit sok tanúja, akik az elmúlt században akár keleten, akár nyugaton éltek. Ellenséges és üldözött környezetben magukévá tudták tenni az evangéliumot, gyakran egészen a vértanúságig. (EE 13) Jézus azt tanítja, hogy „az igazság szabaddá tesz titeket, ... Mindaz, aki bűnt cselekszik, szolga.” (Jn 8, 32-34). Hiába adott ugyanis a szabadság kerete, ha függő, szabadságunkkal nem élő emberré válunk. Szabad az, aki elköteleződött és döntött a valós értékek mellett: az igaz, a jó, a szent és a szép mellett. Aki nem köteleződik el, az óhatatlanul idegen erők rabjává válik. Idézzetek fel példákat szabadságukat megőrző és elvesztő emberekre a közelmúltból!

„A szabadság megtagadja és lerombolja önmagát, ... ha nem ismeri el, és nem veszi tekintetbe lényeges kapcsolatát az igazsággal; ha a személy a jó és rossz közötti döntéseiben csak a saját szubjektív és változókéony véleményére, vagy önző érdekeire és szeszélyeire, és nem az igazságra hivatkozik.” (EV 19) „Az igazság nélküli világban a szabadság földülja a társadalmat, tagadja mások élethez való jogát, teljes relativizmusba fullasztja a társadalom életét.” (vö. EV 20) Történelmünk számos eseménye szolgálhat

bizonyosságul, de mindnyájan ismerünk családok és közösségek életéből is szomorú példákat.

Kövessük nyomon, hogyan is állunk az igazság melletti döntéssel, a belőle fakadó szabadsággal! Manapság sokan úgy gondolják, hogy az igazság nem ismerhető meg, minden attól függ, hogy kit és mit veszünk figyelembe, milyen nézőpontból szemléljük a dolgokat. Szerintük a dolgok és események csak egymáshoz viszonyítva értékelhetők, az igazság ki sem deríthető, és tanácsos senkinek sem hinni, senkiben sem megbízni. Vigyázzunk, mert minden ismeretelméleti relativizmus és szkepticizmus erkölcsi relativizmushoz vezet. Ha ugyanis az igazság nem ismerhető meg, nem különböztethető meg a jó és a rossz, a szép és csúf, a nemes és becstelen, a szent és a profán sem, és „igen tág tere nyílik a filozófiában a nihilizmusnak, az ismeretelméletben és az erkölcsben a relativizmusnak, s a mindennapi életben a pragmatizmusnak, sőt a cinikus hedonizmusnak.” (EE 9)

De hogyan tudhatjuk meg, hogy mi az igazság? Kézenfekvő lenne azt mondanunk, hogy újságokból, könyvekből, rádióból, televízióból, az Internetből, vagyis a médiából. Ezek az eszközök mára csodálatos fejlettséget értek el, és használatuk nélkül korunk embere ki sem igazodik a világban. Ki tagadhatná, hogy nagyszerű dolog a világrekorder úszót győzelme pillanatában otthonunkban színes képernyőn látni, távoli tájakat, természeti és emberkéz alkotta csodákat megismerni, részesévé lenni ünnepegeknek. A média nélkül, saját magunkra hagyatva nem érthetjük meg sem környezetünk, sem a világ dolgait. Nagyszerű, kitűnő eszközök állnak a média rendelkezésére, ezek az eszközök nem rosszak, de vannak, akik rosszra, vagy rosszul használják őket. Sok hírközlő eszköz manipulál, nem az igazság közlésére törekszik, hanem befolyásolni akar, és pedig az igazságnak nem megfelelő álláspont elfogadására. S ha bedőlünk nekik, oda a szabadság, már nem mi döntünk a jó vagy a rossz mellett, hanem a média diktálja cselekedeteinket. Távolságot kell tartanunk a hírközlőktől, szabadon kell véleményünket kialakítanunk a saját értékrendünk szerint.

A másik veszélyt az jelenti, ha valaki a média, letöbbször a televízió rabjává válik. Ha valaki naponta órákat tölt el a képernyő előtt, könnyen megszűnik kapcsolata a családjával, nem is tudja, kivel mi történt napközben. Ha pedig minden kritika nélkül mindent megnéz, lassanként elveszíti a véleményalkotás szabadságát, hiszen az egyetlen információforrása a televízió.

Az októberi évfordulók kapcsán beszéljétek meg a családban, barátaitokkal, közösségeitekben hogyan is látjátok a múlt eseményeit, s hogyan látták szüleitek, nagyszüleitek, akik talán részesei voltak az eseményeknek? Világos-e már, mi az igazság, mi az események helyes megítélése? Ne egymás meggyőzésére törekedjétek, hanem egymás és az igazság megértésére! Találkoztatok-e belső szabadságban élő emberrel? Mi jellemzi őt? Mikor éreztétek szabadnak magatokat? Lehet-e szabad a férj és a feleség? Mit tehetünk gyermekeinkért, hogy szabad emberekké váljanak? A média lehet függőségünk eszközlője, de szabadságunk elősegítője is; mikor és hogyan? Honnan meríthetünk kritikai szempontokat? Napjainkban mi épít, mi rombol, mi veszi el a szabadságot?

Döntsetek bátran mindig a jó mellett. Erre buzdít II. János Pál pápa is a családokhoz írt levelében: „a jó természete szerint igényli, hogy létrehozzák és megosszák másokkal: a jó ki akar áradni.” (Gratissimam Sane 10.)

Beszélgessetek, gondolkozzatok, és legyetek a keresztény szabadság jelévé!

Bíró László
a MKPK családreferens püspöke,
a Magyar Katolikus Családegyesület elnöke